

UPUTSTVO ZA PRAVILNO CITIRANJE I NAVOĐENJE IZVORA

• CITIRANJE

“Pod citiranjem se podrazumijeva od riječi do riječi pismeno ili usmeno navođenje tuđih dijelova teksta ili riječi koje se mogu izvorno provjeriti“. 1

Ukoliko u pripremi seminarskog ili matorskog rada učenik koristi ili navodi rad drugog autora, znači da citira nečije ideje.

Primjer citiranja

*“Savremene su integracije u najširem smislu motivirane ekonomskim, političkim, pa i vojnim razlozima.”*²

• PARAFRAZIRANJE

Parafraziranje označava navođenje informacija ili ideja drugih autora svojim riječima i stilom.

Primjer parafraziranja

A. Bogunović smatra da savremene integracije mogu biti motivirane ekonomskim, političkim ili vojnim razlozima. 3

Ukoliko je tekst ili pasus koji učenik želi citirati veoma dug, a potrebne su mu informacije iz prvog i posljednjeg dijela, onda se koristi citiranje uz izostavljanje riječi ili pasusa.

Primjer citata uz izostavljanje pasusa

*„Takva nastojanja mogla bi u najmanju ruku liberalizovati trgovinu u određenoj mjeri ... i možda bi čak mogla podstaći druge nacije da nastave sa multilateralnom liberalizacijom.“*⁴

Prilikom navođenja citata dozvoljeno je i pravljenje manjih izmjena u citatima. Te izmjene moraju biti označene uglatim zagradama.

Primjer citata sa manjim izmjenama

*“Oživljavanje snaga regionalizma [regionalnog ekonomskog integrisanja] poticalo je od frustracije sporim tempom multilateralne trgovinske liberalizacije.”*⁵

1 Ratko Zelenika, Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Treće izmijenjeno i dopunjeno izdanje, (Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 1998.), p. 481

2 Aleksandar Bogunović, Ekonomske integracije i regionalna politika, (Zagreb: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu; Pula: Fakultet ekonomije i turizma "Dr. Mijo Mirković"; Zagreb: Mikrorad d.o.o., 2001.), p. 53

3 A. Bogunović, op.cit., p. 53

4 William R. Cline, International Economic Policy in the 1990s, (Cambridge: Massachusetts Institute of Technology, 1994.), p. 78

5 William R. Cline, International Economic Policy in the 1990s, (Cambridge: Massachusetts Institute of Technology, 1994.), p. 76

Citati mogu biti uključeni u rečenicu.

Primjer citata uključenog u rečenicu

Djelimična (segmentarna) integracija odnosi se na "različite oblike djelomičnog povezivanja nacionalnih privreda kod čega zemlje zadržavaju samostalnost djelovanja, kako prema unutra, tako i prema trećim zemljama".⁶

• REFERENCIRANJE

Učenik ima pravo koristiti tuđe riječi, ideje i informacije u svom seminarskom/maturskom radu, ali mora naznačiti da te ideje i informacije nisu njegove. To se postiže tačnim navođenjem izvora preuzetih podataka i naziva se referenciranje. Puna informacija o korištenom izvoru naziva se bibliografska referenca. Referenca predstavlja informaciju koja je potrebna čitatelju pri prepoznavanju i lociranju korištenog izvora. Referenca podrazumijeva detaljne informacije o izvoru kao npr. ime autora, naziv djela, izdanje, izdavača, mjesto i godina izdanja i sl. Osnovno pravilo pri navođenju korištenih izvora je da reference moraju biti tačne, kompletne i dosljedno korištene. Postoje različiti sistemi (stilovi) referenciranja korištenih izvora. Različiti sistemi referenciranja se koriste u različitim studijskim područjima, ali i kod izdanja ili izdavača unutar istog studijskog područja.

Za fusnote brojevi mogu biti pisani hronološkim redoslijedom od početka do kraja rada ili ponovno prebrojani na svakoj novoj stranici. Pri korištenju fusnote puna informacija o izvoru preuzetog teksta se uvijek nalazi na dnu stranice na kojoj se nalazi taj tekst. U ovom uputstvu fokusirat ćemo se na podsistem referenciranja uz pomoć fusnote.

Knjiga (jedan autor):

1 Paul Krugman, *The Age of Diminished Expectations: U.S. Economic Policy in 1990's*, 3rd ed., (Cambridge: MIT Press, 1997.), p. 213

Knjiga (dva autora):

2 Paul A. Samuelson and William D. Nordhaus, *Ekonomija*, (Zagreb: Mate, 1992.), p. 234

Knjiga (više od tri autora):

3 John Smith et al, *The History of the World Wide Web*, 2nd ed., (Chicago: University of Chicago Press, 2004.), p. 267

Knjiga (priređivač):

4 David L. Baumer, ed., *Cyberlaw and E-Commerce*, (Boston: McGraw Hill, 2002.), pp. 46-47

Zbornik/zbirka radova:

5 Chris Heller and Andrea Gottlieb, "Gender roles in Society", In: *Cross – Cultural Perspective*, ed. Sherry Collier, (Louisville: Pilgrim Press, 2001.), pp. 45-56

Članak u časopisu:

6 Joanie Harker, "The Rise of the Urban Middle Class", *Journal of Urban Renewal*, no. 45 (1985.), pp.35-56

6 Ljubomir Baban i Goran Marijanović, *Međunarodna ekonomija*, III izmijenjeno i dopunjeno izdanje, (Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku, 1998.), p. 362

Enciklopedija ili leksikon:

7 Ivone Chilvers, "Funk art", In: The Oxford dictionary of 20th century art, (Oxford: Oxford University Press, 1998.), pp. 221-222 Zvanični dokumenti (propisi, odredbe, zakoni, izvještaji vlade...):

8 U.S. Department of Agriculture, Irrigation: a National Research Plan, (Washington, DC: GPO, 2001.), p. 34

9 Harvard Business School, Citation Guide for HBS Students: 2005-2006. academic year, (Boston, MA: Harvard Business School, 2005.), p. 6

Elektronski izvori/ internet:

10 Danny Sullivan, "Boolean searching", Search Engine Watch, <http://www.searchenginewatch.com/facts/article/2155991.html> (pristupljeno 18. 02. 2003.)

Članak iz časopisa iz elektronske baze podataka:

11 Monica Roman, „Son of NAFTA?“, Business Week, December 12, 2003, <http://www.epnet.com/> (pristupljeno 12. 05. 2005.)

U fusnoti se nalaze detalji citirane reference, a puni bibliografski detalji su navedeni u Literaturi na kraju rada. Pri upotrebi fusnota koriste se latinski izrazi, kako bi se izbjeglo prekomjerno ponavljanje već pomenutih izvora.

1. op.cit. (i.e. opus citatum, lat. – u radu citirano, navedeno djelo)

Ova skraćenica se koristi u fusnoti za djelo koje je ranije citirano u radu. Skraćenica op. cit. koristi se nakon navođenja inicijala imena i punog prezimena, iza koje se upisuje broj stranice.

Primjer

1. Midhat Šamić, Kako nastaje naučno djelo, 4. izd., (Sarajevo: Svjetlost, 1977.), p. 23

2. Stiepo Andrijić i Mirko Puljić, Metodologija i tehnika izrade seminarskog i diplomskog rada, (Sarajevo: Ekonomski fakultet u Sarajevu, 1987.), p. 27

3. M. Šamić, op. cit., p. 32

2. ibid. (i.e. ibidem, lat. – na istom mjestu)

Ova skraćenica se koristi u fusnoti, kada se više citata iz istog izvora pojavljuje na istoj stranici rada. Nakon toga se citati referenciraju u istoj fusnoti, jedan iza drugoga.

Primjer

1. Midhat Šamić, Kako nastaje naučno djelo, 4. izd., (Sarajevo: Svjetlost, 1977.), p. 23

2. ibid., p.123

3. ibid., pp. 93-95

3. Ukoliko nedostaju neki podaci koji se inače obavezno navode u referenci, u fusnoti se mogu koristiti slijedeće skraćenice:

s.l. (i.e. sine loco – bez mjesta) - ukoliko nema tačnog podatka o mjestu izdanja;

s.a. (i.e. sine anno – bez godine) - ukoliko nema tačnog podatka o godini izdanja;

s.n. (i.e. sine nomine – bez imena izdavača) - ukoliko nema podatka o izdavaču;

4. Za označavanje broja stranice sa koje potiče citat/parafraza koriste se u fusnoti slijedeće skraćenice:

p (i.e. pagina) – označava broj stranice preuzetog teksta;

pp. (i.e. paginae) – označava raspon stranica preuzetog teksta (pp. 23-45).